

AN-HÀ-BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DU COURRIER DE L'OUEST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG Boulevard Delanoue - Cantho

TRƯƠNG-QUANG-TIỀN
CHỦ BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình xin đề thơ
cho M. TRẦN-BẮC-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, hồn-quan lấy làm
thảm cảm.

Những bài gởi đến không
đang lên báo được (bởi
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

TRẦN-BẮC-NGHĨA
TỔNG-LÝ
Giữ bản nhứt trình
BÓN QUỐC-NGŨ:
Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00
BÓN LANGSA:
Trọn năm.....3\$00
Sáu tháng.....2 00
BÁN CHUNG HAI BÓN
Trọn năm.....7\$00
Sáu tháng.....4 00

ÍCH LỢI CHUNG

Bản về cuộc quốc-trái sáu triệu bạc hầu mở

Trước khi báo rằng quốc dân ta nên
giúp cuộc quốc-trái 6 triệu bạc cho
Chánh-phủ Đông-pháp hầu nối con
đường xe lửa từ Vĩnh vào Đông-hà, và
để mở-mang các nền giao-thông cho
được thuận-tiện, vậy tôi xin có mấy lời
bàn về mọi lợi của nó.

Và lại cứ khảo về phương-diện xã-
hội thời con đường giao-thông chính là
mỗi cần nhứt, muốn việc nhơn dầy mà
được liên lạc nhau, con người cũng
nhơn dầy mà được giao-dịch thông-thả
mà hệ liên đường giao-dịch rồi thì lo
chỉ là tri người không mở-mang, cái
bước thương-mại công-nghê không
tiến tới.

Phương chi: đất Nam-kỳ còn bỏ hoang
chẳng ít, mà những hoang đất ấy muốn
khai phá công không phải là khó-khăn
trở ngại gì, chính vì xứ này chưa đủ
phương tiện để mà khai phá được
và Bắc-kỳ người dư việc thiếu: hàng
dầu nghèo lắm công rất rẻ, nếu cứ dời
vào Nam-kỳ để bỏ vào khoan người
thiếu việc dư, thời tương chẳng còn
gi là hay bằng.

Đại ý quan Toàn-quyền định mở cuộc
quốc-trái này là công vì thế. Ngài có
nói rằng: từ Bắc sang Nam vẫn phải
đi tàu, phí hết nhiều thì giờ, lại hàng
nhơn công Bắc-kỳ thường hay nghĩ rằng:
khi đi thì dễ mà lúc muốn về phải chờ
đợi kỳ tàu lấy làm trở-ngại, chẳng hơn
nếu có xe lửa, muốn trở về giờ nào là
có thể tức khắc nhảy lên đi.

Thật thế! ngay từ sáu bảy mươi năm
về trước, lúc Tân-trào chưa sang cai
tri thì đường giao-thông con hiểm hời
lắm, ai ở đâu thì cứ ở đấy, hai tiếng
giao-dịch vẫn lấy làm là tai. Bụng
người hay thích sự giản tiện bất cứ nơi
nào hay công việc gì mà không khó khăn
trở ngại là đã chú ý vào rồi. Có mà
hiện nay ba kỳ hầu như tận mắt nhau
thăm chi từ Nam-viên đến Đông-viên
mình đã đi khắp. Ấy là không kể phần
đi dư học cũng kim thể sinh-nhại ở
ngoại quốc, mà phần ấy cũng khá gọi
là đông.

Cứ báo rằng: nối đường xe lửa Bắc-
kỳ mà càng gì ta phải lo lắng đến,
càng gì ta phải xuất bạc cho vậy,
thời thật là một sự lầm to, lầm mà hại
cho tương lai xã-hội. Và lại trên kia
có nói rằng giao-dịch là việc cần ở tri
của con người; phương chi, Nam là đầu
mà Bắc là đầu. Nam Bắc há chẳng phải
cùng đồng bào đồng chủng, Nam Bắc
há chẳng phải là một cội một nhánh
mà sanh này ra sao?

Thời! nếu cứ luận về hai tiếng đồng-
bào mà, tương chặc công có khi nhảm

tai, vậy tôi xin nói rằng: lập đường xe
lửa, là một cuộc có lợi to không còn
cái lợi nào sánh bằng; mà ngoài nhà
nước thời cũng chẳng còn ai có đủ tư
bản hầu kinh-dinh cuộc ấy được.

Vì dầu có chung lưng nhau để tạo
thành công-ti thời tương công là một
điều bất tiện lắm, vì theo phép, sự lập
xe lửa sau khi hoàn thành rồi, nhà nước
hạng cho thầu hoa lợi trong mấy chục
năm đó thôi, tùy theo số vốn lớn hay
nhỏ, mánh hạng rồi công-ti ấy sẽ thuộc
về của nhà nước, thế thì dầu những
nhà tư bản có mong-năng cho mấy mà
lúc xét đến khoản ấy tương công bất
giác mình, không sao giảm sấn chọn
bước tới.

(Còn nữa)

Trương-quang-Tiền

Hải đàm

Chó với trư

Một bữa chủ nhà đi khỏi, trư
kêu chó lại than rằng: "Thật hai ta
lấy làm vô-phước, sinh ra để trả
nợ cho người. Sáng hôm nào bà
con tôi cùng bị họ giết để lấy thịt
đem ra chợ bán, thật họ làm người
có quyền quá, còn anh thì hết
lòng trung-tin, đêm hôm thức suốt
canh để giữ nhà cho họ, ăn thời
những xương cá cơm dư mà họ
chẳng nghĩ công còn đánh đập
mải, làm khi lại giết chết, thật là
đáng buồn."

Chó nghe xong đoạn đáp: "Bà
oi! những lời bác nói thật có
thể, tôi cũng thường nghĩ như đầu
dồn lắm, nhưng bác xét thử coi
sinh làm loại người như họ phải
chịu lòng-lạc gió bụi khôn cừ biết
đường nào, nhứt là thời buổi
cạnh tranh này, thời thời tha
lắm chó còn sống hơn được mà
vợ cái địa-vị làm người cho chúng
gan nư ruột."

Nhã-Dời

Đường xe lửa

Từ SÀI-GON-BANGKOK, SÀI-GON KRATIE

Quan Bắc-vật Némorin ở Pháp đã
sang đến Sàigòn. Ngài sắp coi cuộc
đất bán đặc đường xe lửa từ Sàigòn đi
Bangkok (kinh đô Xiêm) và từ Sàigòn
đến Kratie (Lao) Ông Némorin không phải
là người mới đến đất Á-đông lần đầu,
Ngài đã coi công cuộc làm xe lửa tại
Trung-huê đã lâu. Chắc sau này ta sẽ
được tin cậy ngài trông coi mở-mang
này lắm.

VĂN UYÊN

Thần tình

Oan ương từ thuở rở đời dang,
Mặt đồng lứa phiến đời chầy gan.
Bóng tho lưu tình màu trắng-xóa,
Bám mây tàn vọng giấc mơ-màng
Vân-vơ cảm cảnh quyền kêu nguyệt,
Bầm-rỉ thương ai dễ khóe thêm??
Cỏ thơm hoa sầu chỉ làm tã?
Nào người có khách dặm quang san.

Cao-minh-Lâm

Vinh phong cảnh làng An-phụ Cầu.
Dời xưa ai khéo họa đồ hình,
An phụ làng này cuộc rất xinh.
Vườn ruộng đôi bên người với thú,
Cửa nhà bốn phía rạch cùng sông.
Trai tài chắt kém trang Nông-Sĩ,
Gái sắc nào thua thù Hồn-Thanh.
Thấy cảnh thêm thương đời thương cổ,
Bán-chương còn tựa dấu Bình-thành.

Trương-canh Cánh-thơ.

Muốn biết tài Chủ-Bút nên đọc bài "tát-cau"

Già tuổi ngoài tri-thiên, thứ-nghĩ con
người sinh ra đời này, là đời gió giáo
mưa tên, mà sống được như già, tưởng
càng là nên tự đắc lắm đấy! Ôi! sống
lâu chừng nào cũng thấy cuộc đời hư
của trần mà nào nề ngan ngăm. — Già
thuở những giờ tản hạm đọc báo,
nhưng chẳng khi nào dám cất cây bút
ngàn cân mà xêu-xảo phạm đến một chữ.
— Thế thì lẽ phải là già nên nổi nết
trước cho đến ngày sau, hầu khỏi để
miệng người trách-móc. Có mà, mới đây
già đọc nhiều tờ báo, thấy hiểm hiểm
bài của làm ông Lai-cáo luận nói
chỉ chỉ già rằng hiểu, thật rằng hết tri
cũng không tương cái chủ-ý của tác-
giả, đương ấy tưởng cũng là thiệt cho
phần lớn-mao như già làm thế. Già, lúc 2,
3 mươi năm trước vào ra điệu Văn văn
nên thường học thơ cổ đôi ba chục bài,
để ngâm hò-hà rung đùi nhai trò nhàn-
tán, mà chẳng phải già đờn ghê đặt thơ
bởi cách 5, 7 năm chỉ đây, có một ông
cư Di-B.T. ở gần nhà già, thường lúc
cảnh, chen rứa chung trà, hạ mình
điền-đãi cho ngài, xin học nghệ đặt thơ.
Ngài cũng chẳng hạp gì mà không làm
chức thầy của già. Trót lâu mà già mới
nhem-nhem quen to, chưa mánh-nguỵp.
Nhiều dầu có giấy kẻ viết về đất Bắc.
Từ đây trở lại đây, chỉ một mình với
bút-mực, hay dở phải ngâm đũa-Ai non
cao, ai nước chảy mặc tình ai, hiềng thủ
nhân nhơn hung-bình. Thật già kém
mọi người, đây là già tự biết lấy già. Nên
càng cố lòng mua báo đọc thêm. Lòng
mong sao được cái mở-thang "cái-đọc"
hời. Hời ôi, ngờ là người càng lớn
càng hay, học càng nhiều, càng giỏi,
chờ nào đó, báo sao mở luận mới ngài
nghèo (ngọt-nghèo cho mấy đứa dốt

như già dốt) Đã không hồn-chất vãng
giải nghĩa than ôi! giải nghĩa ra thì ít
đúng như lời hiền-xưa. Thế già buồn
quá, mà biết hỏi ai, chỉ chất lưỡi lặc đầu
vậy thôi. Già mở dám trách người lai-
cáo sau ham dùng bán-tự, già chỉ trách
ông chủ-bút nào quá dốt bán-tự, nên
chứ ai viết thật thì dễ vậy in ngay. Ấy
có thiệt cho đoàn em sau chăng? Thêm
cái bực rất truyền-nhiệm nhứt của nhà
viết báo là hay dùng tiếng Bắc-Đông mà
chỉ đó? Nếu tiếng nào trong Nam có
thiếu hoặc có mà không đủ nghĩa, còn
ở Bắc đã sẵn sẵn rồi thì nên mượn
mà dùng chứ tiếng trong Nam có rồi, lại
gì mà ham chữ mới lung vậy. Vì như
chữ chẳng lại dùng chữ, chữ đâu lại là
đủ, chữ thơ đời là thơ, chữ sau đời ru,
rư, dư... đủ chuyện, chữ bần đời ra
bần v...v...v... Ai dầu thì già không rõ
chữ lối xóm của già, hề ai đọc mà gặp
mấy chữ đó thì họ cười ồ thôi; họ cười
là tại họ nghe lạ tai; thì như câu "đi cấy
đưa Ri-nhu mà rước chữ chạ đến bờ"
Nguy thay! trước kia người Bắc, mới
viết báo, thì dùng rờn tiếng dăng ngoài
nên ở dăng trong ít ai xem mà hiểu
lần lần mấy ngài xét kỹ rằng: muốn
mỗi đến đâu thì cây có phần đông, sự
manh, mà mạnh người chưa đủ, phải
có ma lực đồng tiền; nên chỉ, dăng
ngoài họ tiếng của ta, muốn cho dân
trong Nam mau hiểu tư tưởng dăng
ngoài, thế nên nay báo Nam-Phong, Trung
Bắc, Thực-Nghiệp, khai-Hóa và Hữu-
Thanh phần nhiều mấy chữ chủ bút
đều dùng tiếng trong Nam. Nổi chi ta
lại còn ham dùng tiếng Bắc, sao chẳng
lấy phần đông dân số mà xét, ít thì họ
đồng, chữ đồng theo ít là mấy khi? Cái
biện-hoay xem át trăm kha lắm đó!
hời ai, xin rằng sửa lại bớt bớt nào.

Già thấy hôm rầy, có đôi ba tờ báo
ở kinh đô mánh lộn với nhau, xô chạ
nhau, khen chê phở, cũng nên ngộ
nhận là hành-tiên đó. Dầu cái thơ riêng
của ai, tương lời là đến công, nhưng
không đến kích bát như mấy bài ở trên
báo mà già vừa nói đó. Tờ báo để cho
người đọc chung, dầu biết rằng mấy
ông chủ-bút không phải toàn là người
giỏi, vì già dốt từ số 1 của ông Ninh
lời giờ, nên được biết kỹ lắm; trong
lúc giận nhau, mấy ông thương hời
đều xâu củn nhau, chủ ý thủ thắng cách
đề-liệt vậy đó, ông nào có cái danh giá
là của kẻ khác viết dùm hoặc mượn
người làm việc chánh-phủ, nên Chủ-
Bút hoặc phải đầu tên rồi họ đánh lý
thế, đến như ông lời coi nghe số sang
quá, một câu tiếng An-nam thương nà
này ra mà khư u xu. Thật con người
đương ấy nghĩ đã dăm lần, dăm nói
lắm chứ chẳng chơi. Nên tờ báo nào mà
bài Lai-cáo đó hết đó là trúng nhảm
anh Chủ-Bút cũng bết vậy đó. Thuở

thằng em già còn làm việc trên toà O...
thì nó cũng nói thường rằng: Mấy ông
chủ-bút tay nào giỏi, thì ít khi rút bài
của phụ bút mà đầu họ là thông-tô
hoặc người ăn của báo quán huộc lòng
lắm thì sửa nát, hay là coi theo đề
của họ mà luận bài khác rồi ký tên
họ, chủ ý là làm cho vừa lòng... ai đi
chứ hẳn, thơ nôm, đợc nghe thơ quá,
hắn nôm, nôm bán láng quán, nói ra
chỉ là lẽ khinh hiếm mấy ông xưa, chứ
như câu:

Nửa đêm giữ tỷ canh ba... Ai đọc đến
mà không tức cười, rồi đời này, hôm
đây lại có một bài thơ: "Tùng phu là gái
phải theo chồng."

Đọc văn đã thấy rõ anh chủ-bút bất
lại, rước in những thì bài thơ-hồng như
thế, thơ cú gì mà leo-xeo quá, dốt bên
Tàu xẹt qua bên Xiêm, để con cóc đặt
ra con gà. Đường ấy báo sao thiên hạ
không chê, chỉ như già đây là kẻ ngu
dốt hơn người, mà cợt biếm thay, mượn
nào Đông-Nghiệp của mấy ông ở Báo
đương chế là đó giờ rất. Kia như thói
bài bác lẫn nhau là thói xấu nhứt của
kẻ lờ' có cái tên tại mặt, mà sao mấy ông
cứ cái cớ mải; như ông nào... mà trách
và khinh ông N. T. T... giải nghĩa khoa
triệu-học đây?...? lời xem thì có ép mình
cho ra nhò nhò, song văn của người ra
đầu bút mà đầu sao cho khỏi bầy blub—
Già đây nghĩ, mà-quí không có, thì khoa
học Tâm-linh công hiệu gì? Ông giáo-sư
Hạp-Lý ở Huế-Kỳ nói chi lại lưu-tâm
đem kiếp sống thử thành khoa ấy—
Triệu-học gì ông thông nhưng mà ai đi
quên sách Khoa Tâm-lý? Ôi! ông Răng-
Rất chết rồi, còn ai hong hỏi cho biết,
song-le nhân-loại đương kim hiện làm
bường phước tự do thì lẽ đầu quèo to
Triệu-học sao? Gai cợ nghe càng ựo
cười, già xét rằng: tại Chủ-Bút không
đủ tài luận biện đều công ích cho thiên
hạ nghe, nên phần đông phụ-bút mới
xêu-xảo rầy-rạt; chứ bữa ăn kia người
còn bỏ quá, có đọc cho cùng một bài viết
có lý thú thay; ai nờ nào may gặp được
lời lẽ đá vàng, lại bỏ ngau, đi xách viết
mà vạch từ chữ hầu mong mánh lộn
vậy!!

Thời! già xin ông nào là chủ bút có tài
hãy thương lấy đời, bỏ bỏ thói hư thờ,
đương luận chi chuyện Mấy mùa thu đây
đây, tương không bỏ ich chỉ cho đồng-
bào, sớ sanh ra cái bản Độc mà chữ Chó
hai văn-chương của nhau mà chỉ,
miệng có sang thì dùng bằng thiếu thì
mượn, mà nếu chê khạo c người rằng:
bởi không hiểu nên chế đùa. Già nói này
giờ nghe đã hời, ác trái nát hết, song nếu
ai thương đứng sặc gây gổ ông giờ như
tích Đức-Thánh xưa, thời già cảm rằng:
Khôi-khỏe cái khoi của cánh giờ,

Lão-Phu

Vô-văn-Trực

Đp Bù-Lời

Trong 12 năm sinh 34 đứa con

Xem báo *France Indochine* thấy có đăng một tin rất lạ xưa nay chưa từng nghe thấy, ấy là một người đàn bà Huế kỳ trong 12 năm, lấy ba đời chồng, sinh 34 đứa con nên phiên dịch đăng vào đây cho chư độc giả nhân lãm.

Người đàn bà này có đời chồng thứ nhất đẻ 3 đứa con, đời thứ hai đẻ 10 đứa con, đời thứ ba đẻ 11 đứa con, tổng cộng 24 đứa con. Nhưng tin này lại nói là 34 đứa con. Không biết từ đây về sau còn đẻ mấy lần nữa, sinh 10 đứa con, sinh 10 đứa con nữa.

Công-luận-Báo

Cải-lương

Phu-vợ-chăm-có-việc-cải-lương-phong-lực.

Hai tiếng Cải-lương thời buổi này chuyên miệng người, mà dân từ chốn thị-thành cho tới thôn quê, xét chẳng khác hai tiếng Duy-tân cách mười năm trước; ấy vì cái nhiệt-tâm tâm-hóa của quốc dân ta mà nảy nở ra vậy.

Vì hai tiếng Duy-tân mà lúc nọ phần nhiều hực thương-lưu và trung-lưu quốc dân ta chế sữ cảnh an mặc cùng một vài cái phong-tục rất phương tiện đối với phương trào thời đời này thì cái ảnh hưởng của sự duy-tân kia chưa đủ sức mà giúp quốc dân ta bước vào đường tiến hóa cho chóng được.

Rằng văn-minh ngày một tiến bộ, trình độ quốc dân ngày một cao thượng từ-tưởng ngày một rộng thêm, thì lý nào ta lại chịu lúng-túng trong vòng hủ-lậu, chẳng mong thoát khỏi cái vỏ tẻ-tục mà khuyến-hướng theo lối thuần phong của thời đời này sao?

Bởi có nên hai chữ Duy-tân trước kia đã vừa nguội lạnh thì nay lại nảy ra hai tiếng Cải-lương rất là sôi-sảng nhiệt thành. Song cứ suy cho chín, xét cho cùng, thời tuy quốc dân ta có sôi sảng về việc Cải-lương như thế, mà cái hiện tượng coi chưa được vững-vàng; cần những đấng thương lưu thực giả chẳng lưu-tâm đem tâm nhiệt thành từ-tưởng và trí thức minh bết đáp vào đây thì cảnh tượng lại của cải mới

Cải-lương kia cũng khó mà kết quả vô-vàng.

Bà cho Cải-lương là một việc tốt của quốc dân ta và họ trong cho cái vào-mạng tương lai của chúng ta; nếu hực thương-lưu mà chẳng chấp-nom để mắt vào, đem tinh cách cao-thượng mà bỏ lách cho quốc dân ta, thì dầu những hàng kia có nóng lòng, sơ-tre bước đường đời, mong vạch ngã-tiêm đường đi cho kiếp người các nước, thì chính em muốn tiếm neo tạc lại lạc vào lối quanh co.

Vì như bọn hát cải-lương kia có đạo hay, kép giỏi, nhậu mửa cách điệu, tiếng siêng êm thanh mà không người trí-thực vào chương đặt đề thông cái lương hợp theo thời buổi này, (hoặc vì nước quên nhà, vì cha quên mình, vì tình, vì bạn, hoặc đem gương trung-cang nghĩa khí của những đấng anh hùng hảo kiệt nhà ta, đời xưa và đời nay) mà diễn nơi hí-tràng cho quốc dân ta xem đến, đặt cái tư-tưởng vào đây mà khuyến-bướng theo, thì cuộc cải-lương hí-kịch làm thế nào mà kết quả sum sê.

(Còn nữa)

H. Hiệp-Duyên Lò-Gạch B.h.

Quan-chủ tính mới TÍNH CẢNH

Bổn-quan lấy làm hoan-hỷ mà cho như dân trong bổn-thành hay rằng: quan chủ-tính mới sẽ lại thế cho quan chủ-tính *Tholance* hiện nay lãnh chức giám đốc, là quan Phạm-biến *Le-brun*. Ngài đã lãnh chức phó tham-biện tại Chợ-lớn trước cuộc chiến tranh.

Lúc khởi lửa nổi dậy thì ngài xin tòng chinh tại Salonique đã được đóng quân hai. Lúc ngài tại hồi thuộc địa thì chánh-phủ bổ ngài ngồi tại phủ Toàn-quyền Lào để xem xét việc chính trị, rồi vài tháng sau lại lãnh chức *Commissaire du gouvernement* près le Conseil du Contentieux administratif tại Hanoi. Thế thì dân sự trong tỉnh Cảnh-thơ lấy làm hân-hỷ mà thấy được một vị quan rất lão thông trong việc chính trị, rất xứng đáng cầm quyền một tỉnh sung-lục như tỉnh Cảnh-thơ mà ta có thể kêu là kinh đô miền Hậu-giang này vậy.

Bổn-quan kính mừng quan Chủ-tính *Le-brun* và cầu cho ngài tránh nhậm đước lâu, để phủ lòng dân ngưỡng vọng.

An-Hà-Báo.

Tin mừng

Tiếp-tin của M. Lâm-công-Đặng tại Thời-báo (Cảnh-thơ) cho hay rằng đến ngày 19 và 20 tháng 7 Annam 1921 là ngày người thành hôn. Vây Bổn-quan xin kính lời mừng cho họ Việt nhứt gia, phụng loan bách tuế.

An-Hà-Báo

Vậy cùng là người

Một cô ở quận Cai-bè làng Hòa-Khánh chống làm hương-chức đã mưng phần. Khi trước ở với chồng cũng biết tế gia nội trợ, biết gia lòng trinh tiết, tác một đức là đáng gọi hiền lương phụ nữ, nhưng rồi nửa đường gả gán; lại saoh chúng tin ma; không hiểu lại tình dục mà đa mang, hay là thần Bạch-mi xui khiến nên sanh tâm hoa nguyệt, dãi dãi lối xóm đó người. Bởi chỉ tung hoành chưa toại nên lần tới thì thành, phải đi bán phần buôn hương theo thể thương sao. 7 không! nâng lại còn nuôi nấng (đi-dục) mới kỳ. Nghe nói khi trước có giao tình với một cậu ngoài Bắc bị cậu ấy xài hết một ngàn mấy trăm đồng Nay lại xuống Mytho, chẳng chứa tánh cô, mượn phòng ngủ ở chơi, một ngày chỉ tới ông bươn ra vào nằng dượt chẳng dạng ai chỉ chọn dạng chủ Tri-bộ phải lòng vừa ý rằng tềch mỗi, tình, lúc mưng kh ưc phụng

đầu hoàng, Trường-khanh giá mở cửa phòng đi mất. Mà chủ hộ ở ngờ thiệt đi lại mượn hết một chiếc neo và một cây đu cẳng vàng nữa. Sáng lại nâng hay công chuyện, không vui, giận chủ hộ vô tình ở đoán mà phải vậy rồi giữ mình sao, không, còn nữa (vì đó trạng sức còn lại 2 phần) nên muốn kiếm mấy thầy bùa là có hữu tình hơn chủ hộ, Thiên-tùng như nguyên; gặp mới thấy ấu mặc trang hoàn, nói là người ở Bến-tre làm chức giao-lập có xu-huơn-nia một tấm hình ảnh hàn đồ tay đeo đồng hồ vàng thật đúng hàng Viên-lữ. Nàng phải lòng vừa ý, chuyện này tin lắm, còn một chiếc neo và ba sợi dây chuyền mới đưa cho thầy giữ lấy. Thương hại thay! làm công tử giả nữa, thầy giáo cường gỏi đi em, hai lần, thao ôi người ngu quá đời ngu thấy vậy mà nào-né Thiệt là:

Ham vui một thuở vui chưa trọn;
Hở nhọc ngàn thu hổ như còn.

Bây giờ cô khóc hồ người mà cười ra giọt lệ; làm cảnh ngộ như vậy rồi, mới biết kiếp đoạn trường là khổ. Còn

hai câu đó ở quên phước phận tu mi nam từ dân đem lòng gả kẻ phụ như, thói thói cũng vãi cho hai câu: nếu không bị xe hơi, cũng bắt sửa xe lửa.

Cai-bè Huỳnh-quí-Ngọc

Quan Toàn-Quyển viếng xù CAO-MAN

Ngày thứ sáu 12 Aout 1921, Quan Toàn Quyển Long lĩnh phu nhơn, M. le Capitaine, Madame Bénard và M. André chef-adjoint du Cabinet, quá gian xe hơi, từ 6 giờ ban mai lại Saigon tới Pnom-Pech 12 giờ trưa ngai ở tại P. Penh nội buổi chiều dâng di viếng các sở công nghệ cùng rước khách.

Qua ngày thứ bảy, 13 Aout, ngài sẽ đi viếng tỉnh Kechang và Battambang có quan Bảo hộ Cao mên M. Baudoin tháp tùng với ngài và có quan Chủ tỉnh tại Battambang là M. Lambert theo hầu ngài không dịp ngài ghé Siemréap ở tại Bungalow d'Angkor ngày 14 và 15 Aout dâng xem Đế-Thiên, Đế-Thích.

Qua ngày 16, ngài trở về P. Penh ngày 17, 6 giờ ban mai lên xe hơi trở lại Saigon.

Có 2 chiếc tàu torpilleurs theo hộ giá.

Phan-thế-Hùng
(LAI CÁO)

THỜI-SU

Giá bạc

Thứ sáu... ngày 12 Aout	6 f. 20
Thứ bảy... ngày 13 Aout	6 f. 30
Thứ hai... ngày 14 Aout	id
Thứ ba... ngày 15 Aout	id
Thứ tư... ngày 16 Aout	6 f. 40
Thứ năm... ngày 17 Aout	6 f. 45
Thứ sáu... ngày 18 Aout	6 f. 50

Giá lúa

Lúa chử đến nhà máy mới 100 kilô là:	
Thứ sáu ngày 12 Aout	5\$ 10 à 5\$ 55
Thứ bảy ngày 13 Aout	5\$ 25 à 5\$ 45
Thứ hai ngày 14 Aout	id
Thứ ba ngày 15 Aout	id
Thứ tư ngày 16 Aout	id
Thứ năm ngày 17 Aout	5\$ 05 à 5\$ 20
Thứ sáu ngày 18 Aout	5\$ 35 à 5\$ 20

Nam-Vian

SAT-NHON

Ngày 8 Aout lúc 9 giờ tối có xảy ra một vụ sặc nơn tại châu thành Nam-vian ghé gồm:

Tên Nguyễn văn-Hùng là bố của M. Morel (Chef de la sureté) không rõ có thù oán với ai chẳng, mà hồi 9 giờ tối tên Hùng đi coi hát bộ Annam ở trong rạp hát vừa bước ra sân hè, thì bị đâm 1 dao nơi ngực rất nặng, ngã ngựa té nằm xuống đất, hôn lìa khỏi xác, máu ra tay lạng tri hồn, thiêu hạ chạy đến,

thì thấy cái thầy nằm trên một vùng máu điều.

Cò bắt đến chỗ thầy lên nhà thương cho quan thấy mô khăn từ thì và sáng ngày cho chôn.

Ông có tra xét hỏi thì vợ tên bị giết ấy khai rằng: cách mấy bữa trước có gặp lộn với tên kia.

Cũng trong đêm đó hình mất tham đi do tin tại nhà bếp tên G. thì thấy cái áo măng đỏ còn đầy máu, nhưng mà nó đã đi vào vì thương rớt. Qua bữa sau bắt được tên Giang, đem đến bắt, cậu ta chịu có giết, Giang mới 15 tuổi.

TAU CHIM

Chiếc tàu « Mekong » của hãng tàu Nam-Vian chở nổi 745 tấn, chở lúa của Chêc Huyoh-minh-Thông (ở tại Chợ-lớn số 187 Quai de Mylie). Lúa cá thấy là 9791 bao, bắt từ Vũng-xá Nang lui hồi 7 giờ, ngày 10 Aout tới Kientama lúc 9 giờ tối bỗng nhiên lật chìm, không bị dòng gió, cũng không lờng cừ. Chết hết một tên bồi một tên nướn và một người sớ phơ Nghe đầu vì chờ nhiều qua: bám trước hăm sau đẩy nước, chờ đến trên bony nều hều mà phải nguyền lạt. Vụ nấ của ầu kết. Hiện nay chêc Huyoh-minh-Thông trung tiếp với hãng lo vớt lúa lên phớt, ban được bao nhiêu còn bao nhiêu chờ ầu kết xong rồi sẽ biết.

Pann-thế-Hùng (lại cáo)

Saigon

BẠC ĐỒNG LẠI NHIỀU QUÁ

Ngày 11 Aout tới 11 giờ tối ba cái xe ca-mi-ông của M. Vincent chở bạc đồng lại ban Đông-pháp. Bạc mới đúc tại Huế kỳ của tàu Lake Ouswa chở lại. Ca thấy 269 thùng, chiều cao thêm 240 thùng nữa, cộng là 509 thùng mới thùng đựng 2.000\$ thì hết được 1.000.000\$

Mytho

MAY KHÔNG BỎ MẠNG

Ngày 15 Aout tới 8 giờ 15 ba chiếc tàu chêc THANH-LỢI, KY-LỢI và LỢI-VINH chạy đi Sadec, Caom, và Nam-Vian lúc đó neo cách Mytho chừng 100 thước thì chạy khinh nhau làm cho nổi sóng nhấp nhm một chiếc ghé khoai, 2 người dân ông và 2 người dân bà trong ghé nhao xuống sông gần chết đuối.

Ba chiếc tàu chêc thầy vậy cứ chạy luôn, may dầu nhờ chiếc *Pelican* chạy lại vớt lên, không thời bỏ mạng. Vây đi tàu chêc với tàu Tây có khác nhau xa, xin hành khách hãy lấy đó làm gương, trước khi bước cẳng.

Chợ-lớn

AN CƯỞI TỎ-GAN

Đêm 10 Aout tới 1 giờ, một dân an cướp có khí giới, kéo đến đánh nhà chỉ Trương-thị-Bà-thơ may ở đường Thuận

ĐÀN TRUYỀN NGỌC-HẠNH

(Luy vi tính)

par Trương-quang-Tiên
(Tiếp theo)

Nghiêm hơn thương ngày, rồi ngồi chừng mười phút đồng hồ thì câu xin kiêu chủ gia từ giả. Cậu lên đó có muốn cho Ngọc thấy mặt là đủ rồi, không cần phải làm lời nhiều tiếng.

Thằng tớ cũng lạnh, lúc câu bước khỏi nhà thì liền hỏi Ngọc: có biết người đó là ai chẳng? — Không! người có chứa tiếng quen, đến hồi thăm nhà bạn hữu.

Phải chắc có chứa quen, rồi câu ấy thật là tay danh tiếng, ầu học trường hủ Quốc hủ năm, có cấp bằng tốt nghiệp. Nhà dư ầu dư ầu, không cho đi giúp việc, chỉ mẹ song toàn, nhà ở tại BIÊN-HÒA, chưa vợ chưa con câu thiệt sang, nay đi Cáp-tôn biển, mai đi Long-Hải hương gió, hực phong lưu như ầu chẳng những ai, ở đất Biên-Hoàng người ta đều cho cậu là công-tử,

mà thật vậy! cậu cũng đúng là tay công-tử.

Thằng tớ nói đã dừc lời mà Ngọc còn đứng lóng-lai nghe. — Tôi nói Ngọc lóng-lai nghe—thì đủ biết là trong sự nghe của nàng vẫn có lộn cái về trông mà thật! nàng trông lầm, trông cho rồ dạng cái lịch-sử của người, trông cho biết tánh danh nhà cửa. Từ ấy về sau — không phải từ ấy về sau nàng cảm cảm lòng bạn, nguyên nầu gai nếm mật như buổi Thu — Không! nàng đã không để dạ oán thù, mà chẳng biết sao, tại còn bất-trương mơ hình dạn.

Lúc nào nàng cũng nhớ, như cái gương mặt, như cho đến cái nét mày, hiện cảnh ầu vẫn vợ, vợ vẫn hình người sơ ngộ. Thứ trời các có khéo xây nghịch cảnh cho nàng, bấy giờ nàng còn biết yêu ai hơn là yêu SAI-KẾ, nhớ ai hơn là nhớ chàng, cái yêu này sánh với cái ghét Thu kia, ầu cũng đã vừa đó chút. Mỗi đêm vào phòng nghĩ, sồn xang tràn trề đến thâu canh, không đêm

nào nàng nhắm mắt cho an chong ngon đến xanh, ngồi thm thế một mình với bóng.

Buồn thật là buồn, thêm tiếng gà xao xát, như chọc người ruột nát gan bầm, để-nép thêm than khó: cảm canh, ngoài ra thì chẳng nghe được tiếng gì khác hơn là tiếng đồng hồ bên cạnh vách kêu tic-tac... tic-tac, hòa với tiếng thng lẳng chặc lười. Bấy giờ Ngọc mới biết: sống tuy sâu hầy còn có dấy, tương tư nhau không bài không bở, thật khốn nặng cho cái bịnh tương tư, ăn không biết mùi, ngủ không tròn giấc, hết ra đến vào, hết than rồi thở, không rõ người ấy là ai, trăm năm biết có duyên gì, mà khiến cho mình: gương biển soi, tâm lược biển cây, đêm nguyệt xế lầy đoài chưa nghỉ.

Hương gây mùi như, trà khan như nhắc nhớ giọng tình, bốn phương trời, lạnh lẽo tàn canh, sương sa giồng luy tình nhỏ giọt. Lúc bấy giờ Ngọc trông đến vật gì cũng là buồn, buồn thật! buồn thấu ruột thấu gan, nằm ôm gối

thờ than, — không phải than: gởi ôi là gởi ban lang xa rồi — Không! thật không phải, nàng ôm gối thờ than: « vì ai nên thiếp phải vô-vàng, muốn nhân tin, nhưng hém nổi bóng chìm tăm cá »

Và lại thiếp cũng biết—Ngọc vừa nghĩ vừa dừc mình— ầu mình đã tự biết mình là ai, cái danh giá mình là thế nào, sao lại còn: mơ ước cuộc gió trăng trăng gió, toàn những đều thả lá để thơ, tiết trăm năm bỏ quá một giờ, đạo người không tron xừ, thân gái chẳng giữ gìn, dừc ấy: trông non nước cho nhớ mây mặt. Phưng chỉ, đã trót nguyện một lòng đính sắt, vì dầu mà thân phải nam đối mướn dấp, lang ngọc nất ngh cũng không lại, đã đến đến ma dắc qui xô, tìm những đường—Ngọc nói đến đây thoát bất-rung mình, dừc như khiếp sợ việc chi, hay tưởng tượng như trong tiếng *quả ma* ấy, rõ có hiện ra cái năng lực gì để chặn trưc ngao, làm cho nàng ngo ngẩn.

Có mà từ ấy nhân sau, suốt đêm không

ngủ, mắt đã cứng mị, mà bụng vẫn như hủ ai, lạ thay! ruột không vô mà rớt, gào không bầm mà đau, đau rồi trầm chiều, mắt nhìn ngon đen khuỷa, như đốt như kêu tác tác. Ngồi thì mồm mà nằm không ngủ, thế mới biết sao? nàng ngu ý lấy viết mực ra làm thảo 8 câu, gọi đề có bớt sâu cho chàng. Thật thiệt tình mà nghiệp chương, không rõ nó nhối năng trí Ngọc thờ nào, xô dấy ngọn bút làm sao, mà nàng thì trót nằm không ngó đến câu thơ, thế mà hề cắt bút là viết ngay, không cần phải nghĩ dẫu xa xắt.

Thật không cần phải nghĩ xa, cũng bởi trong lòng vẫn chất ngất chưa chan một tâm tình qua nặng, tình ấy lẫn với sâu, cái mà lực nó nung ra, xô dấy ngọn bút chạy như tên, phứt chut — là thấy kết bài xong, nhưng không — khi tư-tưởng, không tham thuy gì, xem lừng câu chỉ thấy rõ tâm lý của nàng là hang rất đa sầu đa cảm.

(Còn nữa)

An phong

Bijouterie-soleries de Chine

et du Tonkin
CAOLANH

Kính trình cùng lực châu Quý khách
đang rộ: tiệm tôi mua bán hơn năm năm
bán ròng hàng tào, nhưng là vận xuyến
lành nhiều, cũng là hàng vườn, nhuộm
đen điều lành thật tốt, không hề trở lại
chắc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên
tôi hết sức lựa chọn cho quý khách, nhuộm
tối và hơi đậm, tốt, nên các nơi khác
là cầm châu, hoa từ các, cũng xa lưa
soạn bác thảo, lựa soạn thượng hảo
đều có đủ thứ, còn hàng bác như, bằng
không thể bì kịp hàng của tôi, và
giá: tôi bán lại rẻ. Còn đồ mặc trắng như
thực, lương-luợc đủ thứ, tôi lãnh tại
lễ-môi, như quý khách muốn mua vật
chỉ dùng xin gửi thư đến, thì tôi sẽ gửi
đó lại liền, như vì nào muốn mua nhiều
ma bán, tôi tính giá rất nhẹ, hàng tôi
gửi *contre remboursement*.

Cao-lãnh: Nguyễn-xuân-Trước
Cần hach

TIỆM

Trương-vân-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ
tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mướn
đều khi đã (carbur) theo cuộc quan,
hòn, tán, tế, xé vụn, Tân gia, hạ tun,
khôn đen bằng chìu tay và khăn bằng
tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô
roet xe máy như Michelin, giày bán ở
đó có đồng theo kiểu kim thời. Quý ông
ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy,
thì đi thư cho tôi. Tôi sẽ lãnh kỹ
lượng mà gửi *contre-Remboursement*
nhiều là đồng bạc nhà thơ mà lãnh đi
và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng
chữ quốc ngữ (Prix courant)

Trương-vân-Hanh,
Cần khải

Nhà Hàng hậu giang tại Mỹtho

KINH

Trình cùng đồng hương quý khách đang
hãy: Hàng Hậu-giang là hàng của người
Annam trong tỉnh và Langsa chúng
lập tại Mỹtho, nơi đứng về sông, gần
cầu Tân tuấn đã khai trương bán hàng
mấy tháng nay. Cuộc thương mại của
Hàng, càng ngày càng tiến phát, cũng
như có đồng hương vì tình lại tới.

Ta Hàng có bán đủ thứ bằng hột,
hàng tây, hàng bác, hàng tào, nhiều,
lành xuyến, nhuộm thật tốt, đủ giày,
đen, xé bông, thun lút, đồng hồ vàng,
bạc, hàng Líp, hàng vụn, còn nhiều thứ
hàng hóa-khác nữa không thể kể.

Vậy xin mời quý khách có tâm tình
chí, hoặc khi nào có dịp đi qua chợ
Mỹtho, xin vui bước ghé lại Hàng
thì rõ biết.

Xin quý khách nhớ một điều là Hàng
này của người đồng hương ta cũng
lao lập ra. Mua một món chi giúp cho
Hàng đầu nhỏ hơn, như thế, thì cũng
lấp lửng cho người quê hương nên một
tranh thương cùng ngoại quốc. Đó là
giường tốt của người Nam ta, để cho
nhà em nương theo mà lần bước vào
cuộc sống, hãy đừng tranh chút lợi
quyền cho quê hương.

Hàng như thế thì chẳng bao lâu đồng
hương ta sẽ cùng hưởng một lợi trong
bốn tư.

Nay kính,
Quản lý Hậu-giang đường hàng
Mỹtho,
Nguyễn-tân-Thành.

Quyền Tư tụng thế lệ

Quyền tư tụng thế lệ là một quyền
sách tôi biên dịch cho những người có
việc kiện tụng đến tòa, cũng hết thấy
những người làm đơn nhà nước. Sách
đầy cả thay 133 trang, nói về sự kiện, bất
nại và nhập vào vụ kiện, về án tòa, án
khẩn, án dân và các án khác, sự giải
thi công án, án phạt, án tù, sự phân
chính pháp, án, tịch đồ lập
vật, sự bán tiền, sự của kẻ chưa thanh
thanh, sự sự kiện, v.v.v. còn nhiều
khó khăn, án kiện không thể kể hết.

Sách này do ông Nguyễn Văn-Tham
biên dịch, nói về luật pháp và quan
án. DUFILHO là có các kiện đơn để
đó theo mẫu làm rất tiện.

Giá mỗi quyển... 1\$20
Phụ thêm tiền gửi 0.24.

Xin để thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa
Quản lý An-quần-An-hà (Cántho).

HÀNG HẬU GIANG

vốn đăng 1.000.000

Hàng này của Langsa và Annam
hàng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ
các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt
một điều là tại Saigon có món chi
thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt
Cũng gửi hàng cho các xứ xa: ai
mua món chi xin viết thư ngay cho
Hàng, thì hàng sẽ gửi hàng lập tức.
Xin quý vị đến xem hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Lam rơm hàng mới.
Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về
má lại khỏi trả tiền trước.

TRẠI THỢ MỘC, CHẠM VÀ CÁN HIỆU
Nguyễn-long-Thao
TẠI CHỢ LAITHIEU (ĐƯỜNG COLONIALE)

Sáng tạo gần 10 năm rồi, từng thợ
nhiều kiểu khéo léo.

Có đồng sáng và bán đủ các thứ bán
áo: dài, vắn, tròn vắn khéo lạ. Tô áo
trơn hoặc có kiến sọc 1 mặt, 2 mặt, tô
thờ trơn, cùn, tô để sách và để rườ. Bán
viết, bán rườ mặt cùng bán salon tron
bộ, ghế trường kỷ, ghế ngồi nhiều kiểu.
Vàng gò một tấm liền chườg ngườ
thường, chườg tiền hoặc chườg voi dôi
biển hồng sơn mai và cùn. Khay, hộp
chườg đen, dát kỳ.

Những món kể trên đây dung toàn cây
danh mộc: Trắc, gõ, cam lai mà đồng
chế kiểu kim thời.

Kính mời quý ông qui bà muốn mua
hàng là đặt món chi thì tôi sáng lòng làm
theo vừa ý. Trại tôi cũng có lãnh làm
bào lam thành vọng cầu chạm sơn thếp

Nguyễn-long-Thao

Chủ nhơn kính cáo

Nhà ngủ và nhà hàng

bán cơm tây

HIỆU: TÂN-THAT-LỢI

ở đường Bd Maspéro gần cầu tàu lục
Tỉnh (SÔC-TRĂNG)

Kính thỉnh quý khách nếu có việc đi
Sôc-trăng tới lờ đường xin dừng bước
ghé lại nghỉ nơi tiệm của tôi: Có phòng
ngủ tỉnh và khoản khoát, lại có quạt máy
và đèn điện; các món ăn là đồ ăn
tôi có bán các thứ rượu và cơm tây; việc
nấu lại càng kỹ lưỡng vì cứ đi theo
cách Vệ-Sinh.

Còn như khách có muốn cần dùng cơm
Annam xin cho tôi hay trước một giờ
thì tôi cũng sáng lòng làm cho vừa ý.

Xin Quý-khách chiếu cố đến, tôi lấy
làm thâm cảm.

Chủ nhơn: Tư Cảnh kính mời.

Khương thời dit Trần-văn-Giòng

178 180 Rue Angduong 178 180.

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (Bijou-
lerie) đồ bán, và có bán những đồ phụ
tùng xe hơi, xe máy và xe kéo xin kể
ra sau đây:

Kiến vàng, ngọc, chuỗi, bông, cà rá, đồ
lâm đủ thứ. Dầu đèn sáng sủa (essence-
Shell) dầu máy (huile pour automobiles),
mỡ ló để máy xe hơi và xe máy (graisse
pour automobiles) đã thấp đèn xe hơi
(carbur) và ruột xe hơi hiệu (Michelin
et GOODYEAR) và ruột xe hơi hiệu (Michelin
và Hutchinson) và xe kéo hiệu (Michelin) thứ hai bộ (2 to-
les) thứ ba bộ (3 toles).

Xe máy hiệu (thứ 1) DEUCEOT AL-
CYON và HERCULE, có bán đồ đầu
mô (cylind) trước chái đầu đủ thứ và đồ
của dâm (DAME) giày tây giày annam
dầu thơm và bông savon phân dôi mặt
mua hột lầy lầy (Communde en France)
Rượu Compagne, rượu Chac đó và
trắng mun bên tây (Vin blanc et rouge).

Xe hơi hiệu (OVERLAND 4 places)
Moteur Canot 8 H.P. et 8 H.P. Máy Canot
18 mã lực và 8 mã lực (LAMBON) 2 to-
nes, xe Camion hai tôn, Máy bơm nước
(Pompe Hélice pour eau) Canot đóng
sông rồi.

Hồ bắc kỳ, ghế xích đu, ghế tò nê, đồ
máng nôi và đồ máng áo (Herceuse, por-
te-manteau, porte-Chapeau, Chaise tho-
net).

Xe bóng bắc kỳ (Savon noir) và [trước
hỏi rườ nhà (Phénolite) bóng đèn khí
(Amperes ele tri-té) 220 volts.
Những đồ phụ tùng xe hơi, hiệu (Ford
Dodge Overland).

Những đồ này bán sỉ và bán lẻ, các
ông các bà có cần dùng xin gửi thư
đến tôi sẽ mau mau lập tức gửi (Contre
remboursement) đến chỗ.

Nay kính

Chủ nhơn: TRAN VAN GÔNG

Bijouterie PHON-PENH

Cáo bạch

Có bán các
viết "PORT
PLUMES à RÉSER-
VOIR" ngòi viết
bằng vàng thiết
cao "PLUMES EN
OR CONTRÔLE"

14k không
sét không mòn
Cókầu (Agrar)
một đầu thút
viết, còn đầu
kia thì viết chữ
PORTEMINI; có
phụ thêm 1
hộp nhỏ đựng
năm cộng chỉ
để thay. Cây
viết này nếu
gìn giữ xài
mười năm
không hư.

Xin dừng
tưởng rằng cây
viết này giống
theo cây viết
năm cái, một
đồng của
khách

Mua về, nếu
xài không dùng
không xữ
đáng với đồng
tiền thì trả lại
bằng hiệu sẽ trả
y liền lại đủ
Giá một cây
là (củ hộp) có
Comptegoutte

giá 4\$50

Mua nguyên ló
và bán lại càng
tính giá nhẹ
hơn nhiều.
Cũng có trữ
bản mực sty-
lographique
bleue black
thứ tốt.

ve một
giá 0\$50

Nhà in Hậu
Giảng CANTHO

LỜI RAO

Một án văn quốc-âm nên đặt, nên
lưu truyền cho hậu thế là bản:

TUÔNG KIM THẠCH KỶ DUYỄN
của một nhà đại gia văn chương là
ông Thủ-khoa Nghĩa soạn.

Có trữ bán tại nhà
M. Đỗ-vân-Y N. 80 Rue d'Espagne và
Rue Catinat N. 95 Saigon
Giá mỗi quyển là 0\$80

CÓ BÁN

Tại Garage Central de l'Ouest Cánhtho
5 Cái xe hơi mỗi cái giá 3.500\$
2 cái hiệu Mitchell 6 máy

1 " " Chalmers 6 " "
1 " " Davis 6 " "
1 " " Rée 6 " "

Tôi chịu lạnh

Tôi chịu lạnh cả nhà, phố, bán đá,
cát Núi Sập chờ đến tại bến. Lãnh
mua và bán lại các vật dụng, như đồ nữ
trang, giấy cầm đồ, đồ ở trong nhà
quần áo hoặc mới hoặc cũ, các món đồ
lạ: những món nào mà quý vị hết muốn
cần dùng, thì xin đem đến tôi mà
thương nghị.

Tiệm tôi ở gần nhà việc Tân-an (Cáo
thợ) bán đủ các thứ thuộc tây trị các
chứng bệnh và đồ cần dùng theo cuộc
vệ-sinh.

Vậy kính mời quý vị, nếu có việc xin
cố gặp đến nhà, gọi là chẳng phụ
lòng người đồng hương trong bước
đường thương mại.

LÊ-KIM-DÂN
(Cánhtho ville)

Entrepot de Vinlong Nguyễn-thành-Điểm

IMPORTATION EXPORTATION

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Hàng tập hóa—Đồ hộp hiệu "Casse-
gram"—Bánh mì hiệu "Lefevre-Utilé"
Rượu chát và các thứ rượu mạnh hiệu
tốt. Đồ ăn chế theo kiểu kim thời: Dầu
thơm—Savon "Cadum" Áo Chemises
của nhà chế tạo riêng hiệu "La Mondiale"

Xe máy và đồ phụ tùng xe hơi—Và xe
hơi hiệu "GOODYEAR"

Ở Bắc-kỳ (Tonkin) đều có lại thường
hàng hóa như sau đây: Bìn chế kiểu
Thonet: Ghế xích đu—Ghế có da
Fauteuils) Ghế ngồi (chaises) và đồ để
phòng khách vắn vắn.

Trương đi tây, đồ nôi, valises đồ vật
cũng theo kiểu đi đường, yên ngựa và
đồ bắc kỳ (hay đồ bằng da thuộc)

Giá như hơn các nơi—CÁCH GỬI ĐƠN MUA

MUA LẺ LẪM

Nhà chính tại Vinhlong (thành) Đường
galicette, Tiệm ngành ở Bắc-kỳ: 90-92
Avenue Paul Doumer Hai-phong 13 rue
du Coton (Hàng-trống) Hanoi.

La-vân-Trọng

CANTHO

Bán sỉ và bán lẻ các sắc hàng tơ lụa
hàng Tây, hàng Tàu, lãnh, xuyến
thuộm tại caolãnh, Hàng Bắc-kỳ.

Lương, bằng, xuyến, thêu, lụa v.v.v...
Lãnh rườ may áo giá từ 6\$30 tới
7\$50 một cây.

Lãnh hẹp mỗi cây hai quần giá từ
6\$00 tới 6\$50.

Vải may mùng trắng và ngò lăm một
cây 20"40 khổ 0"80 một cây may được
một cái mùng bé dài 2"00 bé ngắn 1"60
chừa cửa 0"80 giá từ 5\$00 tới 6\$00
một cây.

Mền tây bằng lông chiên nhiều cỡ lớn
nhỏ giá từ 5\$00 tới 20\$00 một cái.

Dù dĩa và các thứ mũ, hột-gà, tiếm
lá cây, nu, trắng giá từ 2\$40 tới 3\$10
một cây. Cũng có nhiều thứ dù dĩa ông.

Có nhiều thứ satin đen và màu, may
áo dài rất đẹp giá từ 14\$00 tới 20\$00
một áo dài.

Nón nỉ feutres và nón casques đủ kiểu
giày bottines đen, vàng, hoặc hai màu
giày hạ, dép Bắc-kỳ. Đồ thư đen tây
chườg da, chườg đồng, đen manchon.

Chư qui khách ở xa muốn lấy kiểu
hàng (échantillon) hỏi giá, hoặc muốn
mua món chi, cứ viết thư cho tôi
thì tôi sẽ tính giá thiệt nhẹ, vì đã có giá
riêng lĩnh cho hàng hàng chẳng hề tính
mắc bao giờ.

Hàng gửi theo cách lãnh hóa giao
ngân (Contre remboursement).
Nếu gửi tiền trước thì sẽ được trừ
tiền thuế 2% về cái phần tiền trả
trước đó.

Gửi thư đến: La-vân-Trọng

Đường Kinh-Lấp
Cánhtho

Tại nhà in Hậu-giang

Nhà in Hậu-giang từ buổi tạo sáng
đến nay trôi năm năm, nhờ chườg
từ lục-châu chiếu cố nên ngày một
thành phát. Hiện nay thấy thợ lĩnh cả
ba bốn mươi người, máy sấm thêm đồ
củ. Chư vi muốn cần dùng đặt thiệp
sổ, giấy viết thư, đồng sách, bất cứ món
nào, hột hiệu cũng sáng lòng làm
cho vừa ý.

Có bán sách:

Kim-tử (thứ từ).....1, 20

Truyện Kiên tâm liệt nữ.....0, 30

Trò chơi.....0, 50

Tuần tra pháp lệ.....1, 20

Đồng âm tự vị.....0, 40

Khuyến sĩ ca.....0, 20

Hồi tự nguyệt.....0, 10

Ngũ-phụng-Lầu.....0, 20

Sách Thương-dụng.....2, 00

Sách giúp cho hương chườg củ

quyển thi thanh như trường toả.....3, 00

Tuồng kim Thạch kỷ duyên.....0, 80

Tự điển, sử ký v.v. không thể kể hết.

Có lãnh in từ các kiểu Catalogue có
hình, như: đồ phụ tùng xe máy, các thứ
đèn, đồ dùng trong nhà và đồ ăn bán
(vaisselles), nhiều clichés tốt, làm, giấy
đầu tư như 6/2x9; 9x12; 13x18, nước
thuộc rửa hình.

Máy viết hiệu "Smith Premier" 10"
máy viết hiệu "Virotyp" tốt nhất hàng.

Bản hiệu lại dịch từ đây bất cứ món
gì, các ngài muốn trả tiền hay trả
bằng giấy quốc trái cũng được, tùy theo
giá bạc tiền xuống mà tính.

Nay đã phải buổi giúp nhau, giảm
xin chư vi tưởng lĩnh, gọi chiếu cố
người mình trong việc cạnh tranh quyền
lợi.

Trần-dắc-Nghĩa

Quản lý An-quần-An-hà (Cánhtho)
cần cáo.

Đồng hồ hiệu LIP

Đồng hồ mà người ta hay kiểm
mua là đồng hồ hiệu LIP

CHRONOMÈTRE

LIP & LIP

LA MARQUE FRANÇAISE

Montres de Précision
EN VENTE CHEZ LES BONS HORLOGERS
Exiger la marque LIP sur le cadran

SAO VẬY?

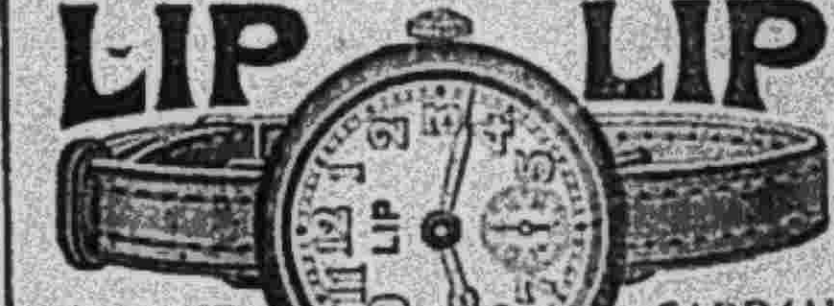
Vì máy nó tốt lắm, nó chạy
đúng, chắc và lâu hư, khỏi tốn
tiền sửa mãi như các đồng hồ
khác

SAO NỮA?

Vì nó là hiệu Langsa và giá
nó rẻ lắm.

THIỆT KHÔNG?

Mua thử một cái dùng, hay
là hỏi thăm những người đã
có sấm đồng hồ hiệu LIP thì
biết.

MARQUE FRANÇAISE

CADRAN LUMINEUX
En vente chez les bons horlogers
Exiger la marque LIP sur le cadran

CÓ TRỪ BÀN TẠI:

Hàng LES GALERIES DE
L'OUEST là hàng HẬU GIANG

DƯƠNG HANG Saigon, Mỹ
tho, Cánhtho và Traviang

MỸ KỸ

TRƯƠNG NGOC GIU Propriétaire

Tiệm họa chườg dĩa và khác con dấu ở
đường Turc, số 16, ngang nhà hàng Mottel
— SAIGON

Kính cáo cũng chườg Quý-khách đang
hãy, tiệm tôi có khác con dấu bằng
đồng, bằng mủ thừng, bằng cây—có
chạm bằng đồng, cũng chạm hột hiệu
—có làm mủ bia chạm bằng đá cẩm
thạch, có thợ họa chườg dĩa, chạm hình
người mà vẽ; vẽ bằng dầu sơn vẽ bô
vẽ nước thuốc màu, hay là bằng mực
tàu, hoặc bằng viết chì than—họa biển,
biển, tranh sơn thủy—thêu rap hát—
khắc hình chườg dĩa, vẽ bản đồng, bằng
đá cẩm thạch để theo mủ bia tranh chạm
cũng chạm phải—có thợ chạm các thứ
cây danh mộc.

Như Quý-khách nào muốn hỏi giá
tiền về món chi xin gửi thư cho tôi, tôi
sẽ gửi cáo bạch (Catalogue).

Trương-ngọc-Giu. Cần khải.

Một việc khả làm

Có quan Giám-đốc Quesnel sẵn lòng
muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại
Tháp-mười Mỹtho, sở thứ nhất được
46 mẫu, ở dựa mủ kinh, sở thứ nhì
được 246 mẫu, ở dựa mủ kinh bên kờ là
kinh Tống-độc Lỗ, kinh này xang mủ
vết lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước
nên tiền bề chườg lờ ruộng lớn, và như
muốn chườg lờ ruộng lên Chư-lớn đi ngã
sông Vực cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc 151
lăm, chẳng còn phải tốn công khai phá
chỉ nữa hết; lại sống trong đất có mủ
bà cái dĩa, cá rất dài lại. Có một sở đất
khác kể cận với hai sở ruộng nói trên
đấy, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu
Spindel đã bị chườg lờ ruộng lại và
có lẽ trong một ít lâu sẽ được giá bán
Hai sở ruộng của quan Giám-đốc
Quesnel, hột lợi mỗi năm chừng 12 tới
15 ngàn gi.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gửi
thư cho quan Giám-đốc Quesnel tại
Saigon, hay là gửi cho sở Nhứt trình An-
hộ (Cánhtho) mà thương nghị, và đến
xem bản đồ thì rõ.

Le Gérant: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Le Gérant,

Cánhtho, 18 Août 1921

Quang Minh Compagnie

Tu ch autorise la publication

Quang Minh Compagnie

Administrateur

IMPRIMERIE DE L'OUEST

Certifié par le

Le Gérant